

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีหน้าที่หลักคือ การจัดการเรียนการสอนหรือการผลิตบัณฑิตเพื่อออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการพึ่งตนเอง การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และเป็นผู้นำในการทำนุบำรุง ศึกษา วิจัย เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และในส่วนของผู้เรียนนั้น มหาวิทยาลัยมีหน้าที่สำคัญในการพัฒนา ส่งเสริม ให้บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้มีสติปัญญา มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะ ตลอดจนบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำและรองรับการเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 70)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2511 โดยรูปแบบการบริหารจัดการเป็นแบบ มหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต ซึ่งในระยะเริ่มแรกประกอบด้วย 2 วิทยาเขต ได้แก่วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี ระยะต่อมาได้ขยายวิทยาเขตไปที่จังหวัดภูเก็ต สุราษฎร์ธานีและตรังตามลำดับ

ตลอดระยะเวลา 30 กว่าปีของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชน ในภาคใต้และภูมิภาคอื่นๆอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากพันธกิจของมหาวิทยาลัย ดังนี้ 1) เน้นพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นชุมชนทางวิชาการ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ไปจนถึงระดับนานาชาติ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าถึงความรู้ในหลากหลายรูปแบบ 2) สร้างความเป็นผู้นำทางวิชาการ ในสาขาที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของภาคใต้ และเชื่อมโยงสู่เครือข่ายสากล 3) ผสมผสานและประยุกต์ความรู้บนพื้นฐาน ประสพการณ์การปฏิบัติสู่การสอนเพื่อสร้างปัญญา สมรรถนะและโลกทัศน์สากลให้แก่บัณฑิต ในปัจจุบันมีการวางแผนที่จะผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศชาติ เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติ ยึดมั่นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียนในภาคใต้ ให้สิทธิในการเข้าถึงการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส ให้โอกาสแก่สังคมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างกว้างขวางและเปิดกว้าง มีรูปแบบการรับเข้าศึกษาที่หลากหลาย และจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นมุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในส่วนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตและหน้าที่อื่น ๆ มาอย่างต่อเนื่องและยาวนานเกินกว่า 30 ปี ปัจจุบันได้เปิดสอนใน 4 คณะ คือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในแต่ละปีจะมีการรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เข้าเรียนประมาณ 1,000 คน

รวม 4 ชั้นปี ประมาณ 4,000 คน และก็พบว่าในแต่ละปีจะมีนักศึกษาที่ต้องออกกลางคันเนื่องจากได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 1.25 และก็มีนักศึกษาอีกส่วนหนึ่งที่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 ซึ่งเรียกนักศึกษากลุ่มนี้ว่านักศึกษาที่อยู่ในภาวะรอพินิจ (Academic Probation) และถ้านักศึกษายู่ในภาวะรอพินิจติดต่อกันเกินกว่า 3 ครั้ง นักศึกษาผู้นั้นก็จะต้องพ้นสภาพของการเป็นนักศึกษา

จากข้อมูลของงานทะเบียนและสถิตินักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ดังแสดงในตารางที่ 1 จะพบว่า สถิติของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่อยู่ในภาวะรอพินิจครั้งที่ 1 ระหว่างปีการศึกษา 2538 ถึง ปีการศึกษา 2542 มีลักษณะไม่คงที่ บางปีก็มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น บางปีก็มีสัดส่วนที่ลดลง แต่เมื่อคำนวณโดยเฉลี่ยทั้ง 5 ปี ก็จะพบว่า มีนักศึกษาที่อยู่ในภาวะรอพินิจเฉลี่ยประมาณร้อยละ 12 ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่สูงมาก และถ้ารวมกับนักศึกษาที่อยู่ในภาวะรอพินิจครั้งที่ 2 และ 3 สัดส่วนนี้จะต้องเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ที่มีผลการเรียนอยู่ในภาวะรอพินิจ ครั้งที่ 1 และนักศึกษาที่ออกกลางคัน
ปีการศึกษา 2538-2542

คณะ / วิทยาลัย	จำนวนนักศึกษา														
	ปีการศึกษา 2538			ปีการศึกษา 2539			ปีการศึกษา 2540			ปีการศึกษา 2541			ปีการศึกษา 2542		
	N	ภาวะ รอ พินิจ	ออก กลาง คัน	N	ภาวะ รอพินิจ	ออก กลาง คัน	N	ภาวะ รอ พินิจ	ออก กลาง คัน	N	ภาวะ รอ พินิจ	ออก กลาง คัน	N	ภาวะ รอ พินิจ	ออก กลาง คัน
ศึกษาศาสตร์	232	29	25	297	29	7	300	37	1	362	28	5	254	21	3
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	105	21	16	168	21	2	189	28	1	210	21	4	120	13	3
สาขาวิชาศิลปศาสตร์	127	8	9	129	8	5	111	9	-	152	7	1	134	8	-
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	312	55	36	391	42	12	367	27	9	424	59	7	418	30	12
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	90	23	6	112	20	2	127	22	1	156	44	3	168	43	7
วิทยาลัยอิสลามศึกษา	53	2	4	62	8	1	54	2	-	66	2	-	88	5	1
รวม	687	109	71	862	99	22	848	88	11	1,00	133	15	928	99	23
		16%	10%		12%	3%		10%	1%	8	13%	1%	8	11%	3%

หมายเหตุ : ภาวะรอพินิจครั้งที่ 1 หมายถึง นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนไปแล้ว 2 ภาคการศึกษา และได้คะแนนเฉลี่ยสะสม ระหว่าง 1.50-1.99

การออกกลางคัน หมายถึง นักศึกษาที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.25 ในภาคเรียนที่ผ่านมา

แหล่งข้อมูล : งานทะเบียนและสถิตินักศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, จุฬารางานทะเบียน, ปีที่ 13-19 (2538-2542)

ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อตัวนักศึกษาเป็นอย่างมาก กล่าวคือนักศึกษามีโอกาสที่จะออกกลางคันหรือใช้เวลาในการเรียนมากกว่าระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด คือ 4 ปี และหลังจากที่สำเร็จการศึกษาและออกไปสมัครงานหรือเรียนต่ออาจจะไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้าทำงานหรือเข้าเรียนต่ออีกเป็นได้ ลักษณะดังกล่าวนี้ ถือว่าเป็นความสูญเปล่าทางการศึกษาอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังอาจจะมีผลกระทบต่อสภาวะจิตใจของนักศึกษาเอง เช่น มีผลให้ขาดความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง ท้อแท้สิ้นหวังและมองโลกในแง่ร้าย และกลายเป็นทรัพยากรบุคคลที่ค้อยค่าและเป็นภาระต่อสังคมได้ในอนาคต

เหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัย ควรจะต้องให้ความสนใจ และหาทางป้องกันแก้ไขสภาวะดังกล่าวให้มีน้อยที่สุด ซึ่งการที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ จำเป็นจะต้องศึกษาวิจัยให้รู้ถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบที่ส่งผลให้นักศึกษาต้องอยู่ในภาวะเช่นนั้น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการป้องกันและแก้ไขต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พอสรุปได้ว่ามีอยู่ 2 องค์ประกอบหลัก ๆ (นอกเหนือจากระดับสติปัญญา ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่านักศึกษาที่เข้าเรียนได้ผ่านการสอบคัดเลือกด้วยวิธีการเดียวกัน ย่อมจะมีสติปัญญาใกล้เคียงกัน) ประการแรก คือ องค์ประกอบทางจิตวิทยา หรือคุณลักษณะทางจิตวิทยาของผู้เรียน องค์ประกอบที่สอง ได้แก่ องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมกรรมการเรียนของผู้เรียน

ในส่วนขององค์ประกอบทางจิตวิทยาหรือคุณลักษณะทางจิตวิทยาของผู้เรียนนั้นมีผู้ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง (Internal Locus of Control) มีแนวโน้มว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย (Span, 1977 : 7464-A; Rotter, 1966 : 22. รุ่งภา ทิมะ, 2522 : 67; รัตนา ประเสริฐสม, 2526 : 172 และ สุมาลี รัตนเลิศ, 2531 : 55-57) และยังมีผู้ศึกษาพบว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (Achievement Motivation) มีแนวโน้มว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเช่นเดียวกัน (Eugene, 1969 : 3876-A; ราไพพิทย์ ชรินิติ, 2514 : 26 และ สุมาลี รัตนเลิศ, 2531 : 55-57) นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วยเช่นกัน (Cowell and Entwistle, 1971 : 85-90; นภาพร เมฆรักขาวนิช, 2515 : 66; สุวิมล ว่องวานิช, 2522 : 60 ; สุวิมล เต็นสุนทร, 2525 : 89-92 และวาสุกรี นิเว, 2535: บทคัดย่อ)

ในส่วนขององค์ประกอบด้านพฤติกรรมกรรมการเรียน(Learning Behaviors) มีผู้ศึกษาพบว่านิสัยในการเรียน (Study Habits) ที่ดี เช่น มีการวางแผนการเรียน มีความรับผิดชอบ และมีวิธีการทำงานที่ดี ย่อมทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตามไปด้วย (Khan and Robert, 1969 : 216-21;Cowell and Entwistle, 1971 : 85-90; สุวิมล ว่องวานิช, 2523 : 59-62; จารุพร สูงสว่าง, 2524 : 57) แม้ว่าผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะอธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนของนักศึกษาได้พอสมควร แต่คณะผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่าควรที่จะมีการศึกษาสำรวจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นการเฉพาะ เนื่องจากวิทยาเขตปัตตานีเป็นมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคห่างไกล มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยแห่งอื่น ๆ มีระบบการบริหารจัดการ และระบบการเรียนการสอน ที่มีลักษณะเฉพาะและมีผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม การได้รู้จักสภาพและสาเหตุของปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้ ย่อมจะช่วยให้สามารถหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลัง จิตลักษณะและพฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในภาวะรอพินิจและภาวะปกติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยภูมิหลัง จิตลักษณะและพฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอพินิจ

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยภูมิหลังของนักศึกษา ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอพินิจ มีดังนี้
 - 1.1 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนรัฐบาล มีโอกาสอยู่ในภาวะรอพินิจน้อยกว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชน
 - 1.2 นักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่า มีโอกาสที่จะอยู่ในภาวะรอพินิจน้อยกว่านักศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับต่ำกว่า
 - 1.3 นักศึกษาที่ผ่านการสอบโดยทบวงมหาวิทยาลัย จะมีโอกาสอยู่ในภาวะรอพินิจมากกว่านักศึกษาที่ผ่านการสอบโดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - 1.4 นักศึกษาที่สอบเข้ามหาวิทยาลัย ได้ในลำดับคณะหรือสาขาวิชาที่สี่ จะมีโอกาสอยู่ในภาวะรอพินิจมากกว่านักศึกษาที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในลำดับต้น ๆ (ที่หนึ่ง สอง หรือสาม)
 - 1.5 นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิทยาศาสตร์จะมีโอกาสอยู่ในภาวะรอพินิจมากกว่านักศึกษาที่เรียนในสาขาศิลปศาสตร์
 - 1.6 นักศึกษาที่กู้เงินืมเรียนจะมีโอกาสอยู่ในภาวะรอพินิจมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้กู้เงินืมเรียน

2. ปัจจัยจิตลักษณะ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอพินิจ ดังนี้

2.1 นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่า มีโอกาสที่จะอยู่ในภาวะรอพินิจน้อยกว่า นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนที่ต่ำกว่า

2.2 นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่า มีโอกาสที่จะอยู่ในภาวะรอพินิจน้อยกว่า นักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่า

2.3 นักศึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อมหาวิทยาลัย มีโอกาสที่จะอยู่ในภาวะรอพินิจน้อยกว่า นักศึกษาที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อมหาวิทยาลัย

3. ปัจจัยพฤติกรรมกรรมการเรียน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอพินิจ ดังนี้

3.1 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมกรรมการหลีกเลี่ยงการผลัดวันประกันพรุ่งสูงกว่า มีโอกาสที่จะอยู่ในภาวะรอพินิจน้อยกว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมกรรมการหลีกเลี่ยงการผลัดวันประกันพรุ่งที่ต่ำกว่า

3.2 นักศึกษาที่มีวิธีการทำงานที่ดีกว่า (มีวิธีการเรียนที่ดี) มีโอกาสที่จะอยู่ในภาวะรอพินิจน้อยกว่า นักศึกษาที่มีวิธีการทำงานที่ด้อยกว่า

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย มีดังนี้

4.1 เป็นข้อมูลเพื่อการพิจารณาแนวทางป้องกัน ไม่ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาต้องตกอยู่ในภาวะรอพินิจ

4.2 เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการช่วยเหลือนักศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในภาวะรอพินิจ

5. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย มีดังนี้

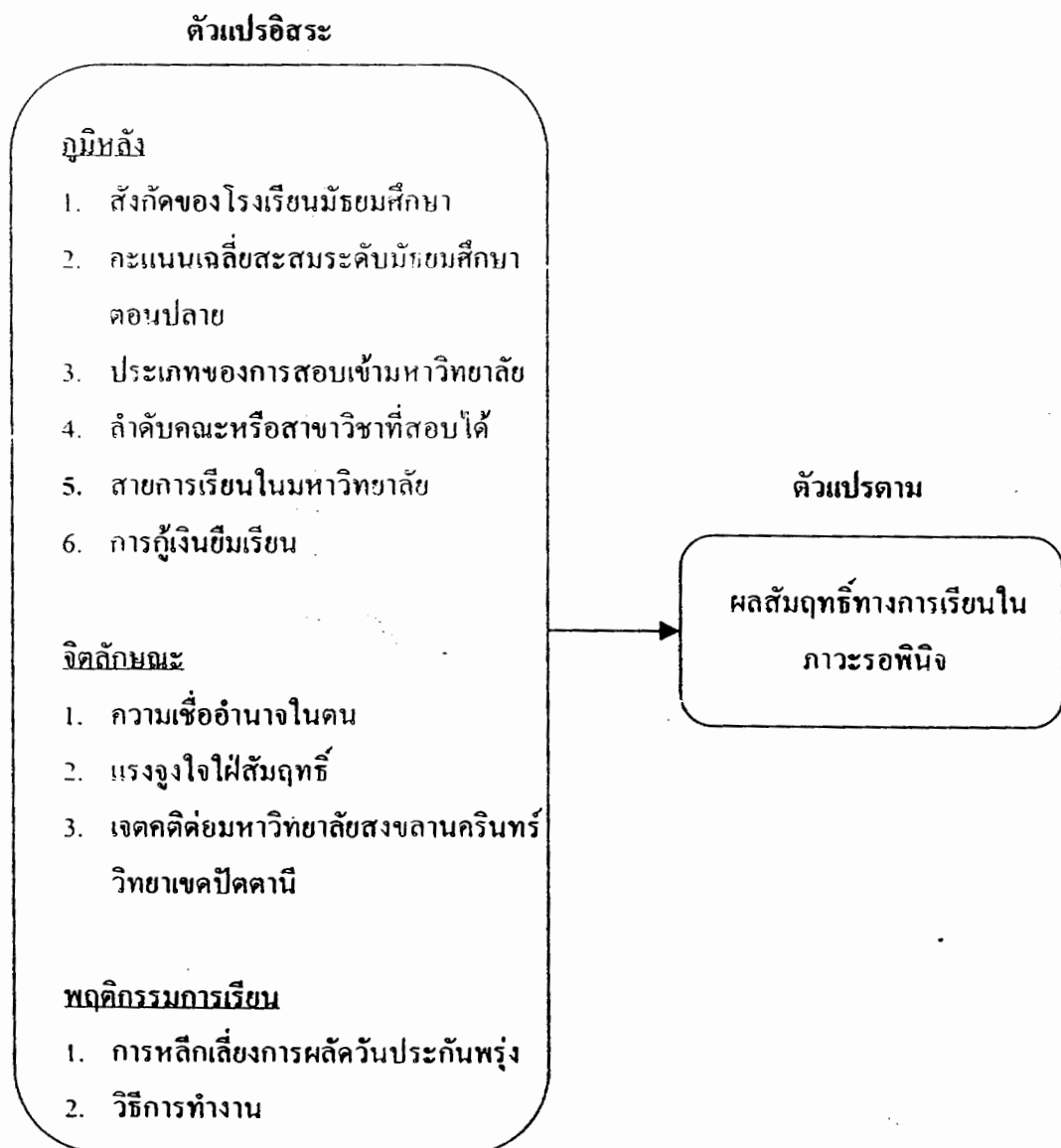
ประชากร ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึง 4 คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 3,772 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึง 4 คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิทยาลัยอิสลามศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 340 คน

6. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา โดยกำหนดตัวแปรอิสระ จำนวน 3 ตัวแปรหลัก ได้แก่ปัจจัยภูมิหลัง ปัจจัยจิตลักษณะ และปัจจัยพฤติกรรมการเรียน โดยคาดว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอฟินิจ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี รายละเอียดดังแสดงในแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ตัวแปรอิสระ

6.1.1 ปัจจัยภูมิหลัง ประกอบด้วย

- 1) สังกัดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 2) คะแนนเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 3) ประเภทของการสอบเข้ามหาวิทยาลัย
- 4) ลำดับคณะหรือสาขาวิชาที่สอบได้
- 5) สาขาการเรียนในมหาวิทยาลัย
- 6) การกู้เงินยืมเรียน

6.1.2 ปัจจัยจิตลักษณะ ประกอบด้วย

- 1) ความเชื่ออำนาจในตน (Internal Locus of Control)
- 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation)
- 3) เจตคติต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

6.1.3 ปัจจัยพฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย

- 1) การหลีกเลี่ยงการผลัดวันประกันพรุ่ง (Delay Avoidance)
- 2) วิธีการทำงาน (Work Method)

6.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอฟินิจ

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ไว้ดังนี้

1. จิตลักษณะ หมายถึง สภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลคนนั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ

1.1 ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่มีความเชื่อว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับหรือกำลังเผชิญอยู่ เกิดจากการกระทำของตนและตนสามารถควบคุมเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ ไม่ใช่เกิดจากโชคชะตาเคราะห์กรรม หรือความบังเอิญแต่อย่างใด

1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่คาดหวังหรือต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความทะเยอทะยาน ชอบการแข่งขัน และพยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีความกลัวต่อความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้น และคิดหาทางป้องกัน

1.3 เจตคติต่อมหาวิทยาลัย หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย คณะ สาขาวิชา ระบบการเรียนการสอน คุณภาพของบัณฑิต และแนวโน้มที่จะศึกษาต่อไป ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้

2. พฤติกรรมการเรียน หมายถึง สิ่งทีบุคคลประพฤติปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจใน 2 ด้าน คือ

2.1 การหลีกเลี่ยงการผลัดวันประกันพรุ่ง (Delay Avoidance) หมายถึง พฤติกรรมหรือความพยายามที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จ โดยไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง มีการตัดสินใจเด็ดเดี่ยว ไม่ลังเลในการเริ่มลงมือทำงาน มีการวางแผนอย่างรอบคอบว่าจะทำอะไรและอย่างไรต่อไป

2.2 วิธีการทำงาน (Work Method) หมายถึง พฤติกรรมหรือวิธีการของบุคคลที่จะทำให้การเรียนของคนบรรลุเป้าหมาย เช่น การอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนที่จะเรียนในครั้งต่อไป การจดบันทึกขณะฟังคำบรรยาย การทำบันทึกย่อพร้อมกับการอ่านหนังสือ เป็นต้น

3. ภูมิหลัง หมายถึง สถานภาพในอดีตและปัจจุบันของบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 สังกัดของโรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน

3.2 คะแนนเฉลี่ยสะสมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง คะแนนสอบของนักเรียน ซึ่งสะสมมาจากชั้น ม.4 ถึง ม.6 แล้วหาค่าเฉลี่ยรวม

3.3 ประเภทของการสอบเข้ามหาวิทยาลัย หมายถึง วิธีการที่กลุ่มตัวอย่างสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งได้แก่ การจัดสอบโดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และการจัดสอบโดยทบวงมหาวิทยาลัย

3.4 ลำดับคณะหรือสาขาวิชาที่สอบได้ หมายถึง ลำดับคณะหรือสาขาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างสอบได้และเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งมี 4 ลำดับ คือ ลำดับที่ 1, 2, 3 และ 4

3.5 สาขาการเรียนในมหาวิทยาลัย หมายถึง สาขาการเรียนที่กลุ่มตัวอย่างกำลังเรียนในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แบ่งเป็น 2 สาขาการเรียน คือ สาขาการเรียนด้านวิทยาศาสตร์ และสาขาการเรียนด้านศิลปศาสตร์

3.6 การกู้เงินยืมเรียน หมายถึง การที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในสถานะของผู้ที่กู้หรือไม่ได้กู้เงินยืมเรียนของรัฐบาล ในขณะที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะรอนินิจ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของกลุ่มตัวอย่าง
ขณะที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา
2544 ที่มีคะแนนตั้งแต่ 1.25 ถึง 1.99

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาวะปกติ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยสะสมของกลุ่มตัวอย่าง
ขณะที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา
2544 ที่มีคะแนนตั้งแต่ 2.00 ถึง 4.00